

David Chyträus Erasmus Augustini Nicolaus Budanus

**Propositiones de quibvs, Deo iuvante, praeside Davide Chytraeo, pvblice
respondebvnt, pro gradu in theologia, pij & eruditi viri: Matthaeus Musa
Fimariensis. Josias Richius Gegiomontanus. Georgius Gyse Rupinensis.
Nicolaus Budanus Antuerpiensis. Erasmus Augustini Nestuuedensis. Die 15.
Aprilis, hora septima.**

Rostock: Möllemann, Stephan, 1561

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1682150720>

Druck Freier Zugang

F. a - 3077.¹⁻⁶

57 b. 19

1-6
=

4
PROPOSITIONES
DE QVIBVS, DEO IN
VANTE, PRÆSIDE DAVIDE
CHYTRÆO, PVBLICE RE-
SPONDEBVT, PRO GRA-
DV IN THEOLOGIA,
pij & eruditi viri:

*Matthæus Musa Fimariensis.
Iosias Richius Regiomontanus.
Georgius Gyse Rupinensis.
Nicolaus Budanus Antuerpiensis.
Erasmus Augustini Nestue-
densis.*

Die 15. Aprilis,
hora septima.

ROSTOCHII
Anno M. D. LXI.

*Clarissimo viro eruditione &
virtute præstanti, Dno Johanni
Bonkio S. V. doctori domino suo
h. observando.*

PROPOSITIONES
DE OMNIBUS DEO IN
VANTIS PRÆSIDE DAVIDE
CHYTREO, PARLICE RE
SPONDERUNT, PRO GRA
DV IN THEOLOGIA,
p[er] & c[on]d[ic]it viri

Matthæus D[omi]n[u]s
Joh[ann]es R[ic]h[ard]us
Georgius D[omi]n[u]s
Nicolaus B[er]n[ard]us
F[ri]dr[ic]h[us] A[ug]u[st]inu[s] V[er]n[er]us
de[sc]r[ipt]is

D[omi]n[u]s A[ug]u[st]inu[s]
Joh[ann]es V[er]n[er]us

ROSTOCKI
Anno M. D. LXXI

PROPOSITIONES COM.

plectentes summam doctrinæ DE PEC.

CATO, de quibus, Deo iuuante,

Respondebunt

MATTHÆVS MVSA.

I.

LEX docenda est in Ecclesia Christi,
præcipue, ut ostendat, accuset & dam-
net Peccatum in toto genere humano.

II.

Vult enim Deus in Ecclesia agnosci
iram suam aduersus peccata, & serio expa-
uescere ac dolere corda propter peccatum.

III.

Ideo semper in Ecclesia hoc fuit exor-
dium concionum AGITE POENITENTIAM.

IIII.

Cum enim omnes homines natura
sint mortui peccato, & filij iræ: nemo reci-
pitur in gratiam Dei, nec a peccato & mor-
te liberatur, qui non agnoscit iram Dei ad-

A 2

uersus

uersus sua peccata, nec serio pœnitentiam
de illis agit.

V.

Ac in renatis etiã & Sanctis, in hac
uita, manent multa peccata interiora, quæ
uult Deus assiduè agnosci & ueris gemit
tibus deplorari.

VI.

Viuentes autem in externis delictis
contra conscientiam, plane sunt extra gra
tiam Dei. Et hos nec absoluerè à peccatis
Minister Euangelij nec ad cœnam Domi
ni admittere debet, nisi peccata & lapsus
suos agnoscant, & uero dolore se ea deflere
testentur.

VII.

Necesse est igitur assiduè in Ecclesia
Christi sonare concionem Pœnitentiæ, seu
Legem Dei, cuius proprium officium est,
prædicare pœnitentiam, & arguere Mun
dum de peccato.

IOSIAS RICHIVS.

VIII.

Est autem PECCATVM in genere quida
quid

quid pugnat cum lege DEI, ut Iohannes
definit, ἡ ἀμαρτία ἐστὶ ἀνομία.

IX.

Complectitur enim appellatio Peccati, non tantum actiones, quæ fiunt à sciens te & uolente contra iudicium rectæ rationis, sicut Philosophi uicium definiunt;

X.

Verum etiam interiorem caliginem & ignorationem Dei in mente, dubitationes de Deo, de prouidentia, de promissionibus & comminationibus diuinis, ignorationem & contemptum Filij Dei, uacillare ardenti dilectione & fiducia Dei, securitatem negligentem iram & iudicium Dei, superbiam admirantem & effluentem sese, impatientiam in ærumnis, denique omnes inordinatas flammæ cupiditatum & affectuum, quæ sunt fontes & causæ omnium externorum delictorum & scelerum, quæ sola, Ratio humana seu philosophia iudicat esse peccata poenæ digna.

A ;

ER

XI.

Est autem Peccatum, in uerbo Dei, uox Relatiua, Cuius fundamentum seu Materiale est Defectus, Inclination, uel Actio pugnans cum lege Dei. Formale est REATVS .h. obligatio personæ ad iram Dei & æternas pœnas. Iuxta dictum, Maledictus omnis, qui non permanet in omnibus, quæ scripta sunt in lege.

XII.

SPECIES Peccati sunt, Originale & Actuale.

XIII.

PECCATVM ORIGINIS est & reatus seu obligatio ad iram Dei & mortem, secuta lapsum Adæ, & simul deprauatio ac corruptio naturæ, nobiscum nascens (uidelicet tenebræ ignorantis Dei in mente, uacuitas ueritatis, ardentis fidei & dilectionis Dei, & uiciosæ inclinationes ad superbiam, securitatem, præsidia carnalia, in uoluntate, & contumacia omnium uiciorum affectuum in corde) propter quam
rei suæ

rei sumus iræ Dei & æternæ mortis, nisi à
Spiritu sancto per baptismum & uerbum
Dei regeneremur.

XIII.

Hoc ueneno Peccati Originalis sic in-
fecta est & penitus corrupta Hominis na-
tura, ut proprijs uiribus, nec legi Dei satis-
facere, nec prauitatem nobiscū nascentem
exuere, nec faciendo quod est in se, gra-
tiam mereri, nec ad gratiam in Euangelio
oblata se applicare possit. Sed inimicitia
est aduersus Deum, & rebellat legi Dei,
nec percipit aut curat ea, quæ sunt Spiri-
tus Dei.

XV.

PECCATVM ACTUALE est actio interior
uel exterior pugnans cum lege, ut falsæ
opinionēs de Deo & assiduæ dubitationes
in mente, diffidentia, securitas, superbia
in uoluntate, affectus uiciosi in corde, &
postea externorum membrorum delicta,
ut falsæ inuocationes, blasphemix, cædes,
furta, libidines &c.

A 4

GEOR.

GEORGIUS GYSE.

XVI.

Discernenda sunt etiam peccata Venialia & Mortalia.

XVII.

Peccatum Mortale est, propter quod Homo fit reus æternæ mortis, ut dicitur Si secundum carnem uixeritis, moriemini.

XVIII.

In non renatis & Ethnicis, ut Cicero ne, Aristide, omnia peccata, originale & actualia, sunt Mortalia, ut dicit, Qui non credit Filio, manet ira Dei super eum.

XIX.

In lapsio, qui antea fuit renatus, ut in Saule, Salomone, sunt delicta contra conscientiam, seu uiolationes præceptorum Dei, quæ fiunt à scientibus & uolentibus, propter quas Homo amittit gratiam & Spiritum sanctum, & fit reus æternæ mortis, nisi per poenitentiam ad Deum redeat.

XX.

Peccatum Veniale est quod non excusat
tit gra

tit gratiam Dei nec accersit mortem æternam, sed in sanctis reliquum manet, uide licet, ipsum malum originale seu Concupiscentia, seu defectus, inclinationes & flammæ affectuum subitæ, pugnantés cum lege Dei, Quibus tamen sancti non indulgent, sed spiritu repugnant.

XXI.

Peccatum in Spiritum sanctum est uel malitiosa & obstinata impugnatio agnitæ ueritatis Spiritus sancti, ut cum Iudæi opera Christi, quæ certo constabat spiritu Dei facta esse, odio pharisaico tribuunt Beelzebub, uel est finalis impœnitentia obstinate contemnens Iustitiam Dei, uel Desperatio adimens Deo laudem misericordiæ seu Gratia exuberantis supra peccatum.

XXIII.

CAUSA Efficiens peccati fuit libera uoluntas diaboli & primorum parentum, qui libere & sua sponte, sine ulla necessitate, & sine ulla coactione, uiolarunt mandatum Dei, & peccatum ac mortem in genus hu-

A 5

nus hu-

nus humanum intruxerunt. Romat: 5. Per
unum hominem peccatum intrauit in mū-
dum.

XXIII.

Actualium autem peccatorum cau-
se efficientes propinquæ sunt, Errores seu
cæcitas mentis humanæ, Et uiciosæ in-
clinationes & cupiditates in uoluntate &
corde, Ad quas etiam accedit Incitator dia-
bolus externis illecebris prauas cupiditas
irritans.

XXIII.

Omni autem contentione pugnan-
dū est, ne quis in Ecclesia dicat uel audiat
DEVM esse causam peccati. Quod neq̃
sanctæ ita dici potest, neq̃ utile est moribus
neq̃ secum consentit in explicatione.

XXV.

Etsi enim prouidet & determinat
omnes hominum actiones, easq̃ permit-
tit, tamen iustus & Rectus est Dominus
DEVS noster, & non est iniquitas in eo.
Psalm: 91.

NICO.

NICOLAUS BVDANVS.

XXVI.

MATERIA IN QVA, seu subiectum, in quo haeret peccatū, est, non tantum corpus quod morti obnoxium est propter peccatum, & potentiae Animae inferiores, ut ad petitiones sensitivae, verum etiam superiorum potentiae, Mens & voluntas.

XXVII.

Et Caro in scriptura, non tantum corpus, sed totum hominem non renatum, ac praecipue Mentem & carnale iudicium de Deo, & motus voluntatis & cordis peccato polluti & non renovati per Spiritum sanctum significat.

XXVIII.

FORMALE peccati est Reatus seu obligatio ad iram Dei, & poenas aeternas sustinendas, propter corruptionem naturae seu concupiscentiam, seu vitium illud pugnas cum lege Dei, Cuius vitij Formale est Defectus congruentiae cum norma legis divinae seu *ae afix*.

Fines

XXIX.

Fines & Effectus Peccati sunt Horrenda ira Dei, & cruciatus consciētiae. Immenſa moles trīstīssimarum confusionum lapsuum, arumnarum & calamitatum humanarum. Morbus & Mors corporis ut dicitur, Aculeus peccati mors est. Tyrannus diaboli. Maledictio legis & aeterna damnatio.

ERASMVS AVGVSTINI.

XXX.

Liberamur autem ab his summis malis, per solum Filium DEI dominum nostrum Iesum Christum, qui cum non nosset peccatum, pro nobis factus est peccatū & pro peccato damnauit peccatum, ut nos fieremus iustitia Dei in ipso. 2. Corinth: 5. Roma; 8.

XXXI.

Hæc sua beneficia impertit nobis & applicat Christus per duo Media à se ordinata, per Verbum Euangelij fide acceptum & Sacramenta.

Ac

XXXII.

Ac Baptismum instituit, ut esset la-
crum regenerationis & renouatiōis Spiri-
tus sancti, in quo ab omni peccato per uer-
bum uitæ mundaremur. Ephe: 5. Tit: 3.

XXXIII.

Etsi autem Formale peccati uidelicet
Reatus, in baptismo tollitur: tamen rema-
net in renatis Morbus originis, seu ma-
lum pugnans cum lege Dei, seu concupis-
centia.

XXXIII.

Concupiscentia non significat natu-
ram à Deo conditam seu appetitiones na-
turales, Sed *αταξία* seu defectus & impe-
tus in omnibus uiribus humanis, in men-
te, uoluntate, corde, & appetitu sensituiuo,
contra legem Dei.

XXXV.

Hac Concupiscētia, seu Fomes, ut in
Scholis uocatur, per se & sua natura pec-
catum est, seu malum pugnans cum lege
Dei, Sed retinentibus Fidem & repugnans
tibus Spiritui, non imputatur & tegitur,
& per

& per Spiritum sanctum paulatim expurgatur.

XXXVI.

Manent igitur in omnibus sanctis in hac uita peccata uenialia, de quibus assidue orant, Remitte nobis debita nostra.

XXXVII.

Nec possunt Sancti in hac uita legi Dei satisfacere: multo minus impletione legis iusti & salui fieri. Tamen uerissimum est Nouam obedientiam seu bona opera necessario in Reconciliatis fidem sequi oportere: & peccata externa necessario uitari.

XXXVIII.

Nec manent in Sanctis peccata contra conscientiam, Quibus excutitur gratia & Spiritus sanctus & homo iterum reus sit æternæ pœnæ.

XXXIX.

Possunt tamen lapsi post primam regenerationem, in peccata contra conscientiam, rursus ad Deum conuerti, & tales
agent

agentes pœnitentiam Ecclesia recipere debet.

XL.

Et si enim est aliquod peccatum irremissibile, tamen de eo à posteriori iudicandum est. Et nos quantacumq; sint nostra peccata, sciamus Mandatum Dei æternum & immutabile esse, ut agamus pœnitentiam, & certo statuamus omnia peccata nobis propter Christum tollentem nostra & totius Mundi peccata remitti, & Gratiā exuberare supra peccatum.

XLI.

Oramus autem Filium Dei Dominū nostrum Iesum Christum, qui traditus est propter peccata nostra, & resurrexit propter iustitiam nostram, ut nobis peccata remittat, & reliquias peccati in nostra carne hærentes per spiritum sanctum suum expuret & mortificet, ut seruamus ipsi in sanctitate & iustitia coram ipso omnia
bus diebus uitæ nostræ,

A M E N.

spera
hristu
Rom
am no
abitur
atione
n cello
lis, se
rit.
ima &
furre
Com
heolo
lio fi
arita
aliss
que
eunt
itiam
bilio
pro
olum
enie

nushum
unum
dum.

A
se effici
cacitas
clinatio
corde, A
bolus ex
tes irrita

Or
dū est, r
DEVM
sanctie it
neq; sec

Est
omnes h
tit, tame
DEVS
Psalm: 91

xerunt. Romat s. Per
catum intrauit in mū

XIII.

tem peccatorum cau
quæ sunt, Errores seu
ana, Et uiciosæ in
itates in uoluntate &
n accedit Incitator dia
bris prauas cupiditas

III.

ontentione pugnan
clesia dicat uel audiat
peccati. Quod neq;
neq; utile est moribus
in explicatione.

V.

uidet & determinat
iones, easq; permit
Rectus est Dominus
n est iniquitas in eo.

NICO

